

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО
Механіко-математичний факультет
Кафедра фінансів та обліку

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О.А. Кузнецова
27 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БАНКІВСЬКЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД

Ступінь магістра

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма Фінанси і кредит

2020 – 2021 навчальний рік

Розробник: Данік Наталія Вадимівна, доцент кафедри фінансів та обліку, кандидат економічних наук, доцент (Данік Н.В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів та обліку

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 року

Завідувач кафедри (Корнєва Н.О.)

Програму погоджено з гарантом ОП Фінанси і кредит

 (Гуріною О.В.)

Анотація

Забезпечення стабільної банківської системи здійснюється шляхом регулювання банківської діяльності та нагляду за діяльністю банків. Тому актуальність та значення вивчення цієї дисципліни полягає в тому, що від методології організації банківського нагляду з боку Національного банку України залежить, головним чином, дотримання банками пруденційних нормативів, оцінка роботи банків через аналіз інформації, що надається, та перевірки, що проводяться, особливо ті, які спрямовані на конкретні проблемні питання, та ті, що були пов'язані із злочинністю в окремих банках. Від ефективної системи банківського нагляду в Україні залежить забезпечення стабільності банківської системи. Банківська система потребує з боку держави регулювання і нагляду, оскільки саме банки, на відміну від інших економічних суб'єктів ринку, містять у собі підвищену загрозу дестабілізації власної діяльності і провокування загальноекономічної кризи.

Дисципліна "Банківське регулювання та нагляд" – один із базових курсів магістерської програми. Вона має самостійне значення і є важливим елементом підготовки магістрів у галузі банківської справи.

Курс "Банківське регулювання та нагляд" тісно пов'язаний з такими курсами: "Центральний банк і грошово-кредитна політика", "Аналіз банківської діяльності", "Фінансовий менеджмент у банку", "Контроль і ревізія у банку".

Ключові слова: банківський нагляд, банківське регулювання, Національний банк України, нормативи НБУ, регулятор, регуляторна політика, стабільність банківської системи, пруденційні нормативи.

Summary

Ensuring a stable banking system is carried out by regulating banking activities and supervising the activities of banks. Therefore, the relevance and importance of studying this discipline is that the methodology of banking supervision by the National Bank of Ukraine depends mainly on banks' compliance with prudential standards, assessment of banks through analysis of information provided and inspections, especially those, which address specific issues, and those related to crime in individual banks. Ensuring the stability of the banking system depends on an effective system of banking supervision in Ukraine. The banking system needs regulation and supervision by the state, because banks, unlike other economic entities in the market, pose an increased threat of destabilizing their own activities and provoking a general economic crisis.

The discipline "Banking Regulation and Supervision" is one of the basic courses of the master's program. It has its own significance and is an important element in the preparation of masters in banking.

The course "Banking Regulation and Supervision" is closely related to the following courses: "Central Bank and Monetary Policy", "Banking Analysis", "Financial Management in the Bank", "Control and Audit in the Bank".

Key words: banking supervision, banking regulation, National Bank of Ukraine, NBU regulations, regulator, regulatory policy, stability of the banking system, prudential regulations.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Розрахункові завдання_ щодо регулювання функціонування банківських установ та діяльність банків, пов'язана з організацією системи управління банківськими ризиками	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Семестр	
		1-й	
		Лекції	
		24 год.	
		Практичні	
		26 год.	
		Самостійна робота	
Загальна кількість годин – 150	Ступінь магістра	100 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 ; самостійної роботи студента – 6		Вид контролю: залік	
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=80			

Мова навчання – українська

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 150 год.: 50 год. – аудиторні заняття, 100 год. – самостійна робота (30%/ 70%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Розрахункові завдання_ щодо регулювання функціонування банківських установ та діяльність банків, пов'язана з організацією системи управління банківськими ризиками	Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування	Семестр	
		1-й	
		Лекції	
		10 год.	
		Практичні	
		10 год.	
		Самостійна робота	
Загальна кількість годин – 150	Ступінь магістра	130 год.	
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=80			

Мова навчання – українська

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 150 год.: 20 год. – аудиторні заняття, 130 год. – самостійна робота (13%/ 87%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: формування знань та практичних навичок щодо застосування принципів, прийомів і методів регулювання банківської діяльності, набуття вмінь щодо підготовки та використання інформаційної бази для реалізації управління банківськими ризиками на рівні банків та здійснення нагляду за банківською діяльністю на рівні Національного банку України (НБУ).

Завдання курсу:

- з'ясування сутності і напрямів регулювання банківської діяльності;
- вивчення інструментів впливу НБУ на діяльність банку в сучасних умовах його функціонування;
- вивчення системи заходів щодо контролю та активних впорядкованих дій Національного банку України, спрямованих на забезпечення дотримання банками, законодавства України і встановлених нормативів;
- вивчення взаємозв'язку ризиків із фінансовими результатами діяльності банку;
- узагальнення сучасних підходів до управління банківськими ризиками;
- вивчення організації внутрішнього контролю банку як засобу саморегулювання діяльності банку та підвищення її ефективності.

Передумови для вивчення дисципліни:

Банківська справа, Банківські операції, Аналіз банківської діяльності.

Навчальна дисципліна складається з 5-ти кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Планувати та управляти часом при проведенні досліджень.

ПРН8. Оцінювати сучасний стан фінансів, банківської справи та страхування і приймати обґрунтовані рішення.

ПРН19. Адаптувати положення та методи дослідження інших наук для розв'язання професійних та наукових задач у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 20. Систематизувати та аналізувати інформацію для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

1. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні

ЗК1. Здатність проводити дослідження та генерувати нові ідеї.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

II. Фахові

ФК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ФК2. Здатність аналізувати фінансову і монетарну політику та обґрунтовувати напрями їх удосконалення.

ФК4. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК6. Здатність демонструвати поглиблені знання у сфері фінансового, банківського, страхового, інвестиційного та податкового менеджменту.

III. Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду

Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду

Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної організації

Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні

Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді

Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків

Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду

Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів

Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю

Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретичні й методичні засади банківського регулювання та нагляду

Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду

Особливості керування в різних видах банківських організацій. Банківське регулювання та нагляд як складник ефективного розвитку банківського сектора економіки. Теоретичні основи банківського регулювання та нагляду. Напрями наглядових функцій. Основні джерела проблем реалізації наглядових функцій НБУ. Мета і задачі банківського регулювання та нагляду. Зміст банківського регулювання та нагляду. Інституційні особливості реалізації регуляторних функцій НБУ.

Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду

Стратегічні та тактичні елементи функціонування банківського регулювання та нагляду. Моніторинг діяльності. Ризик-орієнтований нагляд. Антикризове регулювання. Відповідність «Основним напрямкам грошово-кредитної політики НБУ». Розвиток методичного регуляторного та наглядового інструментарію.

Кредит 2. Пруденційний підхід до банківського регулювання і нагляду

Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної організації

Задачі та принципи організації банківської діяльності. Організаційна структура банку. Лінійні моделі організаційних структур банку. Матричні моделі організаційних структур банку. Причини та фактори зміни організаційної структури банків. Зміна організаційної структури банку. Передумови для забезпечення реалізації принципу незалежності наглядових органів. Концепція розвитку банківського нагляду з урахуванням системної організації банківської діяльності. Формування ризик-орієнтованого банківського нагляду в Україні. Основні напрями розвитку дистанційного нагляду шляхом удосконалення рейтингового оцінювання банків.

Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні

Базельський комітет з питань банківського нагляду як координатор роботи з банківського нагляду. Основні принципи ефективного банківського нагляду. Історія створення Базельського комітету. Юридичний статус комітету. Директиви Базельського комітету. Співпраця з міжнародними організаціями. Світовий досвід формування служб банківського нагляду. Нагляд як структурний підрозділ центрального банку. Формування служби банківського нагляду як самостійної структури. Змішана система нагляду. Концептуальні засади формування в Україні системи медіопруденційного банківського нагляду за СФГБ — структурно-функціональними групами банків.

Становлення служби банківського нагляду в Україні та сучасна структура банківського нагляду Національного банку України. Головні функції банківського нагляду. Мета, основні завдання Генерального департаменту банківського нагляду. Розроблення стратегії банківського нагляду з урахуванням міжнародних стандартів. Функції керування стратегії, планування та координації. Функції керування економічного аналізу та звітності. Функції керування методології. Функції керування менеджменту та зовнішніх зв'язків.

Кредит 3. Функціональні складники банківського регулювання і нагляду

Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді

Теоретичні положення структурно-функціонального аналізу та обґрунтування можливостей його застосування в системі банківського нагляду України. Формування критеріальної бази для виокремлення структурно-функціональних груп у банківській системі України. Обґрунтування специфічних особливостей структурно-функціональних груп банків в Україні. Методи та інструменти керування залученими ресурсами банку. Оцінка динаміки розвитку структурно-функціональних груп (СФГ) в Україні. Система індикаторів оцінки СФГ. Розвиток методичного інструментарію формування рейтингів банків з використанням структурно-функціонального аналізу. Процедура стрес-тестування банків з використанням структурно-функціонального аналізу. Організаційні особливості проведення стрес-тестування в умовах співпраці з міжнародними організаціями.

Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків

Загальні концепції ризик-менеджменту в банках. Поняття керування ризиками(ризик-менеджменту). Мета керування ризиками. Поняття комплексності системи ризик-менеджменту. Загальні підходи до мінімізації та оптимізації ризиків. Джерела та механізми контролю за ризиками. Підходи до розподілу функцій щодо ризик-менеджменту. Поняття збитків у контексті ризиків. Аналіз ризиків. Організаційне та функціональне забезпечення ризик-менеджменту в банках. Функціональні та структурні підрозділи банку, залучені до процесу ризик-менеджменту. Комплексна система внутрішньобанківських нормативних документів щодо ризик-менеджменту. Рекомендації щодо спостережної ради банку та її членів. Визначення організаційної структури банку щодо ризик-менеджменту. Визначення стратегії роботи банку. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України. Організаційна структура та функції підрозділів, що забезпечують керування ризиками банку. Керування ризиками в рамках керування активами та пасивами банку. Керування ризиком зміни процентних ставок. Керування ризиком незбалансованої ліквідності. Керування ринковим ризиком. Керування валютним ризиком. Керування ризиком неплатоспроможності.

Кредит 4. Методи й організація банківського регулювання і нагляду щодо фінансової стійкості банківської системи

Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду

Методи ефективного банківського нагляду та їх взаємозв'язок. Фінансовий моніторинг та його етапи. Проведення попереднього контролю на етапі безвізного нагляду за діяльністю банків. Встановлення вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів регулювання діяльності банків. Встановлення спеціальних значень економічних нормативів. Контроль за дотриманням банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів. Проведення поточного контролю в процесі виїзного інспектування банків. Порядок складання планів інспектування. Проведення інспекційних перевірок банків.

Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів

Зв'язок між наглядом і фінансовим моніторингом та удосконалення схеми ризик-орієнтованого внутрішньобанківського фінансового моніторингу. Банківське регулювання та нагляд через призму рекомендацій Базельського комітету. Основні принципи

ефективного банківського нагляду. Базельський комітет з питань банківського нагляду. Оцінка якості банківського регулювання та нагляду. Критерії оцінки якості банківського регулювання та нагляду.

Кредит 5. Комплексні перевірки банківської діяльності

Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю

Особливості застосування комплексної рейтингової оцінки комерційних банків за системою CAMEL. Критерії оцінки компонентів рейтингової системи. Достатність капіталу. Якість активів. Менеджмент. Надходження. Ліквідність. Процес затвердження комплексного рейтингу. Визначення первинної рейтингової оцінки. Завдання та види інспекційних перевірок комерційних банків. Планова інспекційна перевірка. Комплексна інспекційна перевірка. Тематичні та спеціальні перевірки. Порядок складання планів інспектування. Координація планування інспекційних перевірок банків. Порядок проведення виїзної інспекційної перевірки. Етапи виїзної інспекційної перевірки. Звіт про підготовку до інспектування. Особливості інспектування банків першого та другого рівнів. Звіт за результатами комплексного інспектування та довідка за результатами тематичного чи спеціального інспектування. Механізм контролю за висновками зовнішніх аудиторів у процесі інспектування та зв'язок зі службою внутрішнього аудиту комерційних банків. Вимоги до структури та керівництва підрозділу внутрішнього аудиту банку. Стандарти внутрішнього аудиту: керівництво, незалежність, професійна компетентність, обсяг роботи, планування і виконання аудиторської перевірки, складання аудиторського висновку.

Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства

Заходи впливу, що застосовує Національний банк. Застосування письмового застереження та укладання письмової угоди з комерційним банком. Зміст письмового застереження. Особливості укладання письмової угоди. Прийняття програми фінансового оздоровлення банку. Скликання загальних зборів учасників банку, спостережної ради банку, правління для прийняття програми фінансового оздоровлення. Використання Національним банком заходів впливу щодо обмеження окремих видів діяльності, підвищення нормативів, накладання штрафів та ін. Розпорядження про зупинення виплати дивідендів чи розподілу капіталу в будь-якій іншій формі. Установлення для банку підвищених економічних нормативів. Підвищення резервів на покриття можливих збитків за кредитами та іншими активами. Обмеження, зупинення чи припинення банківських операцій з високим рівнем ризику. Заборона надання бланкових кредитів. Накладання штрафів на банки. Накладання штрафів на керівників банків. Призначення тимчасової адміністрації.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин			
	усь ого	в т.ч.		
		л	п	с.р
<i>Кредит 1. Теоретичні й методичні засади банківського регулювання та нагляду</i>				
Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду	15	1	1	13
Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду	15	1	1	13
Усього:	30	2	2	26
<i>Кредит 2. Пруденційний підхід до банківського регулювання і нагляду</i>				
Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної організації	14	2	2	10

Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні	16	4	4	8
Усього:	30	6	6	18
<i>Кредит 3. Функціональні складники банківського регулювання і нагляду</i>				
Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді	14	2	2	10
Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків	16	4	4	8
Усього:	30	6	6	18
<i>Кредит 4. Методи й організація банківського регулювання і нагляду щодо фінансової стійкості банківської системи</i>				
Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду	16	2	4	10
Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів	14	4	2	8
Усього:	30	6	6	18
<i>Кредит 5. Комплексні перевірки банківської діяльності</i>				
Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю	16	2	4	10
Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства	14	2	2	10
Усього:	30	4	6	20

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин			
	усь ого	в т.ч.		
		л	п	с.р
<i>Кредит 1. Теоретичні й методичні засади банківського регулювання та нагляду</i>				
Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду	15	1	1	13
Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду	15	1	1	13
Усього:	30	2	2	26
<i>Кредит 2. Пруденційний підхід до банківського регулювання і нагляду</i>				
Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної організації	15	1	1	13
Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні	15	1	1	13
Усього:	30	2	2	26
<i>Кредит 3. Функціональні складники банківського регулювання і нагляду</i>				
Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді	15	1	1	13
Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків	15	1	1	13
Усього:	30	2	2	26
<i>Кредит 4. Методи й організація банківського регулювання і нагляду щодо фінансової стійкості банківської системи</i>				
Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду	15	1	1	13
Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів	15	1	1	13
Усього:	30	2	2	26
<i>Кредит 5. Комплексні перевірки банківської діяльності</i>				

Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю	15	1	1	13
Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства	15	1	1	13
Усього:	30	2	2	26

4. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні й методичні засади банківського регулювання та нагляду</i>		
1	Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду	1
2	Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду	1
<i>Кредит 2. Пруденційний підхід до банківського регулювання і нагляду</i>		
2	Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної організації	2
3	Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні	4
<i>Кредит 3. Функціональні складники банківського регулювання і нагляду</i>		
5	Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді	2
6	Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків	4
<i>Кредит 4. Методи й організація банківського регулювання і нагляду щодо фінансової стійкості банківської системи</i>		
7	Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду	2
8	Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів	4
<i>Кредит 5. Комплексні перевірки банківської діяльності</i>		
9	Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю	2
10	Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства	2
Всього		24

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні й методичні засади банківського регулювання та нагляду</i>		
1	Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду	1
2	Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду	1
<i>Кредит 2. Пруденційний підхід до банківського регулювання і нагляду</i>		
2	Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної організації	1
3	Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні	1
<i>Кредит 3. Функціональні складники банківського регулювання і нагляду</i>		
5	Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді	1
6	Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків	1
<i>Кредит 4. Методи й організація банківського регулювання і нагляду щодо фінансової стійкості банківської системи</i>		
7	Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду	1

8	Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів	1
<i>Кредит 5. Комплексні перевірки банківської діяльності</i>		
9	Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю	1
10	Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства	1
Всього		10

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні й методичні засади банківського регулювання та нагляду</i>		
1	Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду	1
2	Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду	1
<i>Кредит 2. Пруденційний підхід до банківського регулювання і нагляду</i>		
3	Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної організації	2
4	Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні	4
<i>Кредит 3. Функціональні складники банківського регулювання і нагляду</i>		
5	Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді	2
6	Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків	4
<i>Кредит 4. Методи й організація банківського регулювання і нагляду щодо фінансової стійкості банківської системи</i>		
7	Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду	2
8	Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів	4
<i>Кредит 5. Комплексні перевірки банківської діяльності</i>		
9	Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю	2
10	Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства	4
Всього		26

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні й методичні засади банківського регулювання та нагляду</i>		
1	Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду	1
2	Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду	1
<i>Кредит 2. Пруденційний підхід до банківського регулювання і нагляду</i>		
3	Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної організації	1
4	Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні	1
<i>Кредит 3. Функціональні складники банківського регулювання і нагляду</i>		
5	Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді	1
6	Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків	1
<i>Кредит 4. Методи й організація банківського регулювання і нагляду щодо фінансової</i>		

<i>стійкості банківської системи</i>		
7	Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду	1
8	Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів	1
<i>Кредит 5. Комплексні перевірки банківської діяльності</i>		
9	Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю	1
10	Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства	1
Всього		10

6. Лабораторні заняття
Не передбачено навчальним планом

7. Самостійна робота
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні й методичні засади банківського регулювання та нагляду</i>		
1	Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду	13
2	Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду	13
<i>Кредит 2. Пруденційний підхід до банківського регулювання і нагляду</i>		
3	Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної організації	10
4	Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні	8
<i>Кредит 3. Функціональні складники банківського регулювання і нагляду</i>		
5	Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді	10
6	Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків	8
<i>Кредит 4. Методи й організація банківського регулювання і нагляду щодо фінансової стійкості банківської системи</i>		
7	Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду	10
8	Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів	8
<i>Кредит 5. Комплексні перевірки банківської діяльності</i>		
9	Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю	10
10	Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства	10
Всього		100

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Теоретичні й методичні засади банківського регулювання та нагляду</i>		
1	Тема 1. Основні засади банківського регулювання та нагляду	13
2	Тема 2. Понятійний інструментарій банківського регулювання та нагляду	13
<i>Кредит 2. Пруденційний підхід до банківського регулювання і нагляду</i>		
3	Тема 3. Банківське регулювання і нагляд на основі їх системної	13

	організації	
4	Тема 4. Пруденційний нагляд діяльності банків в Україні	13
<i>Кредит 3. Функціональні складники банківського регулювання і нагляду</i>		
5	Тема 5. Структурно-функціональний аналіз у банківському нагляді	13
6	Тема 6. Банківський нагляд на основі оцінки ризиків	13
<i>Кредит 4. Методи й організація банківського регулювання і нагляду щодо фінансової стійкості банківської системи</i>		
7	Тема 7. Фінансовий моніторинг як елемент ризик-орієнтованого нагляду	13
8	Тема 8. Контроль за дотримання банками вимог щодо регулятивного капіталу та економічних нормативів	13
<i>Кредит 5. Комплексні перевірки банківської діяльності</i>		
9	Тема 9. Комплексна оцінка НБУ діяльності щодо стратегічного керування їх фінансовою стійкістю	13
10	Тема 10. Заходи впливу на банки за порушення банківського законодавства	13
	Всього	130

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ЗФН);

II – підготовка доповіді з проведенням аналізу банківської діяльності за індивідуальною звітністю комерційного банку (для студентів ДФН).

Підготовка та захист контрольної роботи:

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів самостійно вирішувати задачі практичного спрямування за тематикою дисципліни. Перевірити і закріпити отримані студентами теоретичні знання, навчити їх систематизувати ці знання і застосувати при дослідженні конкретної теми.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- 1) робота виконується за заданою тематикою;
- 2) є самостійною роботою студента;
- 3) при розрахунках використовується звітність реально функціонуючих комерційних банків.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання

конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється **відмінно** якщо він глибоко засвоїв основні поняття, повністю опрацював рекомендовану літературу і вільно використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без помилок виконує навчальні завдання, самостійно і критично вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері та робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **дуже добре** якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу банківської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **добре** якщо він засвоїв основні поняття, суть аналізу банківської діяльності, основні етапи та особливості їх розвитку, в основному опрацював рекомендовану літературу і без значних труднощів використовує отриману з них та з суміжних навчальних дисциплін інформацію у відповідях на поставлені питання, без суттєвих помилок виконує інші навчальні завдання, самостійно, але з навідними питаннями вміє аналізувати явища і процеси, що відбуваються у банківській сфері, та в основному робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **достатньо** якщо він точно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, ознайомився з рекомендованою літературою, може іноді залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, робить правильні узагальнення та висновки;

Студенту виставляється **задовільно** якщо він не точно і не повно засвоїв основні поняття, суть аналітичного процесу, основні етапи та особливості їх розвитку, недостатньо ознайомився з рекомендованою літературою, не може вільно залучати знання та інформацію з інших навчальних дисциплін, правильні узагальнення та висновки робить, як правило, з допомогою викладача

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 350 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 5 кредитів.

Поточне тестування та самостійна робота													Кон- трольна робота	Іспит	Нако- пичу- валь- ні бали/ сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13			
23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	100	100	500

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

12. Рекомендована література

Базова

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III / Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 26.08.2020)
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо форми створення банків та розміру статутного капіталу: Закон України від 14 вересня 2006 р. № 133-V / Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 26.08.2020)
3. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV / Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 26.08.2020)
4. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова НБУ від 28 серпня 2001 р. № 368 / Національний банк України. URL: <http://www.bank.rada.gov.ua> (дата звернення 26.08.2020)
5. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства: Постанова НБУ від 28 серпня 2001 р. № 369 / Національний банк України. URL: <http://www.bank.rada.gov.ua> (дата звернення 26.08.2020)
6. Про затвердження Положення про порядок здійснення банком операцій з векселями в національній валюті на території України: Постанова НБУ від 16 грудня 2002 р. № 508: Національний банк України. URL: <http://www.bank.rada.gov.ua> (дата звернення 26.08.2020)

Додаткова

1. Васюренко О.В. Банківські операції: навч. посібник. Київ, 2018. 311 с. (2 примірники у бібліотеці МНУ ім. В.О. Сухомлинського)
2. Данік Н. В. Недосконалість банківської системи України, шляхи подолання кризи : праці міжн. наук.-практ. конф. (Ужгород, 16 – 17 травня 2014 р.). Ужгород, 2014. С. 43-44
3. Мороз А.М., Савлук М.І., Пудовкіна М.Ф. Банківські операції: підручник для студентів економічних спеціальностей / за ред. А.М. Мороза. К.: КНЕУ, 2018. 476 с. (5 примірників у бібліотеці МНУ ім. В.О. Сухомлинського)

13. Інформаційні ресурси

1. Данік Н.В. Зміст курсу «Банківське регулювання та нагляд». Персональний Web – ресурс викладача. Інтернет – ресурс. – Джерело доступу [http://tp://eco.mdu.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=135:danik-&catid=40:teacher-finances&Itemid=72]